

CULTURA DE L'ENERGIA – Desembre 2005

El Pla de Energia de Catalunya 2006-2015 (PEC) permetrà al Govern de la Generalitat i a les grans empreses energètiques mantenir una situació de malgastar energia generalitzadament, en la que no tan sols no es tancaran les centrals nuclears sinó que s'afegiran noves centrals tèrmiques de cicle combinat i s'obre més el negoci permetent, mitjançant una nova interconnexió amb França a 400.000v, una nova entrada d'energia nuclear per sota del seu preu de cost (dumping) des de França. Lluny per tant de l'acord del Tinell entre els socis del tripartit, el qual és una aposta política de transició cap a una cultura de l'energia basada en la descentralització de l'energia, l'eficiència, l'estalvi i les fonts d'energia renovables.

El PEC atribueix a les centrals nuclears catalanes una vida de 40 anys (la mitja europea és de 22), augmenta les emissions de CO2 entre el 93 i el 101% en contra de la legislació internacional, i aposta per la degradació del paisatge i hipotecant al territori per tal d'introduir energia barata i expandir el negoci de les empreses elèctriques (línies d'interconnexió MAT). El document també aposta per tecnologies no provades i que comporten una gran centralització de capital i poder, com la fissió nuclear i les centrals tèrmiques (provenint de fonts contaminants i limitades), menystenint el potencial (ja provat) de les energies renovables.

Des de Greenpeace no deixava lloc al dubte: "Les línies estratègiques d'aquest PEC estan clarament marcades pels grups de pressió energètics catalans"

Com s'apuntava des de Eurosolar" Ara el que cal és un Pla d'Actuació Política respecte de l'energia, perquè es marquin uns objectius d'estalvi, eficiència i energies renovables a tots els sectors i es dissenyin les lleis que permetin assolir-los".

El gruix del moviment ecologista català a apostat doncs, de forma clara, per aconseguir la retirada del PEC i fer realitat una nova cultura de l'energia.

Un model energètic serà sostenible quan permeti cobrir les necessitats energètiques actuals de la societat, sense posar en perill la cobertura de les necessitats futures. Es tracta d'un model que implica canvis a la mentalitat amb la que es produeix i consumeix energia.

Actualment l'energia esdevé un concepte difús, allunyat de nosaltres, que ens arriba de manera invisible en objectes i serveis. Es necessita investigar, i investigar molt i a fons, per poder relacionar el consum energètic directe i indirecte (amagat en productes i objectes) amb efectes materials concrets : residus abocats a l'aire, l'aigua i la terra, substàncies artificials abocades al medi i que entren en el cicle vital de plantes, animals i persones alterant-lo, canvis en el clima, etc. La ocultació sistemàtica, mantinguda al llarg de dècades, de l'impacte real de la producció i el consum d'energia ha generat una mentalitat social.

El model energètic sostenible trenca amb aquesta ocultació i l'hi dóna la volta: a on havia una producció de poques centrals potents amb enormes impactes ambientals globals però invisibles, apareixen multitud de punts de poca potència amb impactes locals petits però perceptibles; a on havia una concentració territorial de la producció apareix una dispersió territorial que es visualitza en multitud d'aerogeneradors, plaques solars, plantes d'aprofitament de la biomassa, dipòsits de metanització, etc., escampats per tot arreu; a on la producció d'energia es feia amb recursos remots,

apareix la necessitat de produir al lloc a on el recurs es troba; a on només es consideraven tres tecnologies de producció d'energia elèctrica (nuclear, tèrmica i hidràulica) apareixen multitud de tecnologies directes i moltes altres de mixtes; a on havia una ocupació del territori invisible, globalitzada i remota apareix el veritable preu energètic en termes d'ocupació territorial visible, concreta i propera.

Un model energètic sostenible fa visible el que estava amagat i, per tant, xoca amb una mentalitat en la que el consum d'energia i també la preservació de l'entorn es plantegen de manera abstracta, sense relacionar-la amb la nostra manera de viure i consumir.

L'impacte ambiental de les energies renovables, que no prové del seu ús, si no que sorgeix del cicle de vida dels materials o compostos que fem servir per al seu aprofitament és notablement inferior al de les energies d'origen fòssil (petroli, carbó o gas), de l'energia nuclear i de les grans infraestructures hidràuliques, que són les fonts energètiques actuals.

Les energies renovables són: Solar tèrmica (calor del Sol), Solar fotovoltaica (llum solar), Eòlica (força del vent), Mareomotriu (aprofitar canvi del nivell del mar), Onades (força de les ones), Minihidràulica (petits embassaments, procurant alterar al mínim el cabal ecològic del riu), Geotèrmica (l'increment de calor subterrani del planeta), Biomassa (cremar despulles de matèria forestal o agrícola), Metanització de les deixalles orgàniques (generar metà), Biocombustibles (cultiu de plantes d'on s'obté oli o alcohol combustible).

L'augment espectacular de vendes d'aparells d'aire condicionat els últims anys es presenta com el principal causant del desmesurat augment del consum. Sovint s'instal·len en llocs sense les condicions òptimes pel seu ús eficient: habitacions petites, mal aïllades, temperatures programades massa baixes i aparells poc eficients energèticament. Servint d'exemple: per ser eficient en primer lloc caldria evitar l'ús d'aquest tipus d'aparells de climatització en favor d'altres solucions menys despilfarradores o juntament amb aquestes, com aïllar bé portes i finestres, col·locar cortines i persianes, i com a últim recurs comprar els electrodomèstics necessaris d'alta eficiència (etiqueta classe A). Alhora caldria per exemple apagar el mode en espera (stand-by), utilitzar bombetes de baix consum) i en definitiva utilitzar sempre allò que es estrictament necessari per tal de procurar un estalvi energètic (amb el qual es pot arribar fins a augmentar la qualitat de vida).

Tot i que, com va essent habitual els últims estius, les companyies elèctriques "pateixen" avaries i deixen sense subministrament a algunes zones de la nostra geografia, convé recordar que els majors pics de consum elèctric es produeixen a l'hivern. Segons dades oficials de REE, el dia 9 de desembre de 2004 es va donar la demanda històrica màxima d'electricitat al sistema peninsular (amb 38.210 MW). No només no hi varen haver talls sinó que no es va arribar a la potència instal·lada a tot l'Estat que és de 70.565 MW. Això resumeix el fet que no hi ha cap dèficit d'energia, i en tot cas hi ha un problema en la xarxa de distribució.

En definitiva, avui en dia no té sentit apostar per aquest model energètic caduc i insostenible en el que s'emmarquen les línies de Molt Alta Tensió (d'interconnexió o no). Havent-hi les alternatives que hi ha no podem deixar el futur del territori i el de tots nosaltres en mans dels qui busquen el negoci amb l'energia.

Per una nova cultura de l'energia,. No a la MAT, enlloc!